

Asia: VN/25792/2024

1) Luonnos valtioneuvoston asetukseksi jakeluvelvoitteen joustomekanismista sekä 2) luonnos valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin toimien voimaantulosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Haluamme kantaa vastuuta yhteiskuntamme tulevaisuudesta ja tuoda näkemyksemme valtioneuvoston luonnokseen jakeluvelvoitteen joustomekanismista.

Carbonaide Oy on suomalainen teknologiayhtiö, joka on kaupallistanut betoniteollisuudelle hiilidioksidin varastointi- ja hyötykäyttöteknologiaa mahdollistaen vähähiilisen ja jopa hiilinegatiivisen betonin tuotannon. Yhtiön tavoitteena on mahdollistaa rakentamissektorilla merkittäviä päästövähennyksiä sementin säästön myötä ja samalla pysyvää hiilensidontaa niin kotimaassa kuin maailmanlaajuisestikin.

Kannanottona haluamme korostaa, että joustomekanismin hyödyntämisen tulee ensisijaisesti tukea suomalaisia yrityksiä, jotka ovat jo osoittaneet kaupallisen kannattavuutensa ja skaalautuvuutensa. Järjestelmän ei tulisi rakentua yrityksille, jotka ovat riippuvaisia suorista tuista, vaan sen tulee tukea aidosti markkinaehtoisia, päästöjä vähentäviä ratkaisuja, joiden vaikuttavuudelle on tieteellistä todistetta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää keinoihin, joilla on kyky samaan aikaan vähentämään fossiilisten päästöjen syntyä. Tämä on koko jakeluvelvoitteenkin perusajatus, josta ei ole syytä siirtyä fossiilisten päästöjen laajemmittaiseen kompensointiin joustomekanismin käyttöönoton myötä.

Asetusluonnoksen listaus hyväksyttävistä keinoista on esimerkinomainen ja siten puutteellinen muun muassa hiilidioksidin pysyvään varastointiin liittyen keinojen osalta. Siksi kannatamme, että keinovalikoimaa voidaan täydentää edellämainitulla ja muilla vaikuttavilla keinoilla joko jättämällä asetuseräluonnoksen 1 § kohta 10 tai täydentämällä listauksen parhaan saatavilla olevan tiedon valossa. Näemme täysin avoimeksi jätettävässä kohdassa 10 mekanismia kuormittavia riskejä, mutta

suhtaudumme avoimesti uusien vaikuttavien keinojen lisäykseen, kun niille on saatavilla parhaaseen tieteelliseen tietoon perustuvaa todistetta.

Ehdotamme, että joustomekanismiin osallistuville yrityksille luodaan pisteytysmalli, joka painottaa vaikuttavuutta, pysyvyyttä, lisäyksellisyyttä, kaupallista elinkelpoisuutta ja innovatiivisuutta. Näemme esimerkinomaisen keinovalikoiman eri vaihtoehtojen välillä suuria eroja erityisesti pysyvyydessä ja lisäyksellisyydessä. Ilman edellämainittujen seikkojen arviontia ja pisteytystä, mekanismi tulee ajautumaan halvimman keinon käyttöön, huomioimatta keinojen välisiä eroja vaikuttavuudessa muun muassa hiilensidontaan tai muilla sektoreilla tapahtuviin fossiilisiin päästövähennyksiin. Mekanismin markkinaehtoisuutta ei tule rajoittaa, mutta eri menetelmien väliset erot tulee ottaa huomioon.

Samalla haluamme nostaa esille joustomekanismin käytön ja todentamisen läpinäkyvyyden parantamisen tarpeen. Tällä hetkellä jakeluvelvoitteen todentaminen tapahtuu jopa vuoden viiveellä, eikä energiayhtiöiden käyttämät päästökertoimet ole julkista tietoa. Ymmärrämme liikesalaisuuden tarpeen, mutta pidämme tärkeänä, että julkisesti saatavilla olisi tieto siitä, kuinka paljon kukin jakeluvelvoitteen piirissä oleva yritys on hyödyntänyt joustomekanismia, keneltä päästövähennyksiä on ostettu ja millainen kustannusrakenne joustomekanismilla on ollut. Uskomme, että läpinäkyvyys ja ei-tukiin perustuva joustomekanismin hyödyntäminen on paras ratkaisu.

Näemme, että joustomekanismi on merkittävä mahdollisuus hillitä jakeluvelvoitteesta aiheutuvia kustannuksia ja samalla ohjata rahoitusta kaupallisesti kannattaville suomalaisille yrityksille, jotka vähentävät päästöjä ja tukevat globaaleja päästövähennystavoitteita. Tässä kehityksessä haluamme olla mukana ja edistää sen läpinäkyvyyttä, vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

Hirvonen Jonne

Carbonaide Oy - Jonne Hirvonen, Operatiivinen johtaja, Carbonaide Oy